

פרק ח משנה ז (יחידה 37)

החובה לבקש מחילה ודיני אדם שմבקש שיפגעו בו

מדריך למורה

למשנה שלפנינו שני דין מרכזים, הדיון הראשון מבוסס על מדרש הילכה, אותו נציג בפני התלמידים את הפסוקים וננסה לראות כיצד מתווך פרשת אבימלך ו אברהם למדדו חכמים את כי הophysical הכספי לבחון אינו מוחק את העברה, אלא דרישה גם מחילה אישית. הדיון השני הוא דין של אדם המזיק בנזק גופו כאשר הנזק ביקש ממנו לעשות כן.

זמן הוראה ממולץ: 2 שיעורים

מטרות

1. הישג **יסודות התושב**: התלמיד יבין כיצד נלמדת ההלכה ברישא של המשנה מן הפסוק.
 2. הישג **מבנה**: התלמיד יארגן את המשנה בעזרת תרשימים הכאמד"ט.
 3. הישג **עינן והעמקה**: התלמיד יבין את טעמי הדינים בסיפא של המשנה ואת הסיבות להבדלים ביניהם.
 4. הישג **ערכים**: התלמיד ילמד על חשיבות בקשת הסליחה, על הסליחה לאדם שפגע.
- מיומניות – איתור הטעם במשנה והבנתו, שימוש במילوت הדיון בתהיליך בניית התרשימים.

פתחה

ניתן לקרוא את דבריה של חן מחלק התורת חיים ולבקש מהילדים לחווות את דעתם – את הרשומים לצד הלוח ולאחר החלק הראשון של השיעור (משימת תורה חיים), לשאול את הילדים מה דעתם לאחר הלימוד של דברי המשנה.

גוף השיעור

מבנה - הרישא של המשנה

משימה 1-2

כותרת	אומר	מקרה	דין	טעם
בקשת מחילה על הנזק	ת"ק	אף על פי שהוא נוטן לו שיבקש ממנו	איןנו נמנח לו עד שנאמר ועתה השב אשת האיש כי נביא באו ויתפלל בעדר וחיה	ומשימת תורה חיים
				ויתפלל אברהם אל האלקים וירפא אלקים את אבימלך

לשון חכמים

משימות 5-3 מבארות את הלשון הקצרה של המשנה 'אף על פי' שהוא נותן לו אינו נihil לו', ולאחר מכן מבקשת מהתלמיד להוסיף את המקרה המתאים לטבלה - הפגע מבקש סליחה מהפגע.

יסודות התושב"ע

משימות 8-6 עוסקות בפסוקים המופיעים במשנה.

בפסוקים מתוארת התפילה על הפוגע, ולא המחליה. התפילה היא עוד דרגה קדימה: אם אדם מתפלל בשביל מישחו אחר, קל ווחומר שהוא גם סלח ומחל לביהם. ה' אומר לאבימלך להזכיר את שרה ושרה ברורה התפילה, ומכאן ברור שהוא מבקש מחליה, אחרת לא יבקש שייתפלל עליו. אברהם מתפלל ומזה ברור שהוא מחל.

לכן המילים שלומדים מהן שאברהם סלח הן: "ויתפלל אברהם אל האלוקים", ובכך שהקב"ה מרפא את אבימלך מבינים שהוא מחל לו.

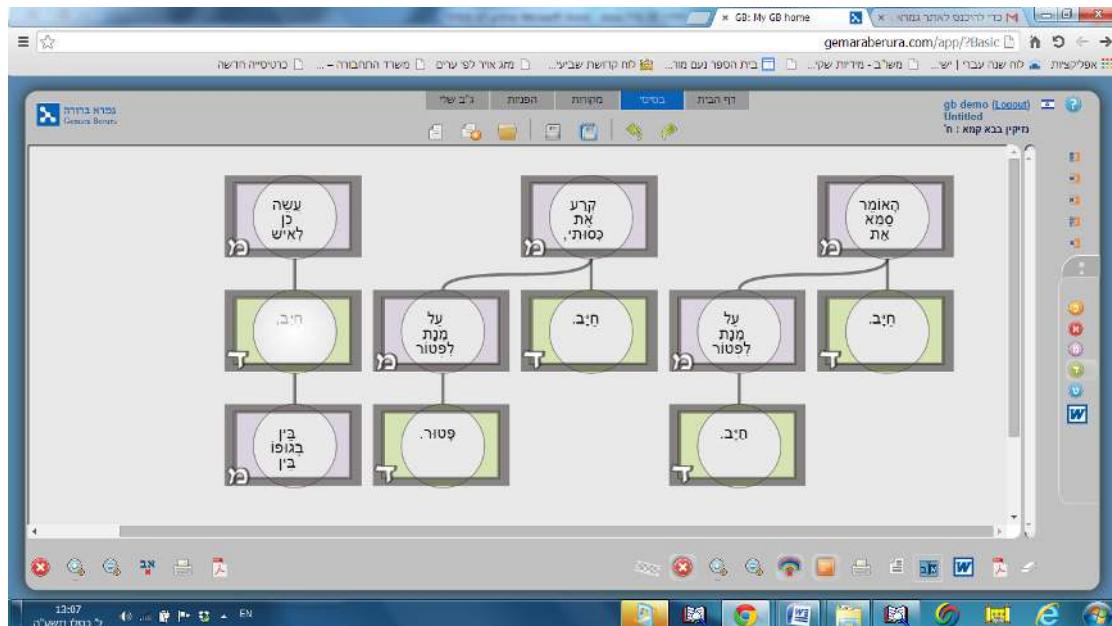
תורת חיים

לא קל לסלוח. חן מביאה את הקושי הזה. חשוב להתייחס אליו. ובכל זאת: התורה מלמדת אותנו לסלוח, מתוך ההבנה שהאדם הפוגע מצער על מעשייו ומתוקן אותם. אולי ההבנה שה' מנהל את העולם, ומה שהאחר עשה לי היה מאות ה' עזרת לנו לסלוח. הסליחה גם נותנת המון לנפגע, היא משחררת אותו מהפגיעה.

אפשר לביקש מהתלמידים לחשב על סיטואציה שבה הם נפגעו, ושיכחמו עם עצם האם הם סלחו או שלא.

מבנה - הסיפה של המשנה

שיםו לב – הדגשו בפני התלמידים כי איתור מילות הדיין יכול להקל על בניית התרשימים.

הבנה ופרשנות

משימה 11 עוסקת במקרה שאדם מבקש מאדם אחר לחבול בגופו שלו. תשובה למשימה: הדין במקרים אלו שהחובל חייב, החובל צריך לשלם למורת שהחובל הוא זה שביקש זאת.

אם הנחובל הצהיר ואמר שהחובל יהיה פטור, הדין הוא החובל חייב. המשפט במשנה שמלמד זאת הוא : על מנת לפטור - חייב

משימה 12 עוסקת בהבדלים שבין הדין בגוף לבין ממון. מחייבו של האדם על נזקי גופו אינה שלמה, لكن אין אם סומכים עליו אם הוא אומר שהוא מוכן למוחל על הנזק שנגרם לגופו. אבל אדם מוחל על מה נזק שנעשה לממונו, וכך במקרה זהה סומכים על דבריו שזה על מנת לפטור ופוטרים את המזיק.

סיכום

הסיכום בחומרת מתיחס רק לחלק השני. בע"פ כדאי לחזור על שני הנושאים של המשנה ולשאול את התלמידים מהו הקשר ביניהם. בשניהם מדובר על מחלוקת. בראשית על כך שאדם צריך למוחל – מחלוקת נפשית, ובסייפה מחלוקת של ממון.

לסיכום המשניות שנלמדו בפרק:

בפרק שミニי נלמדו שלוש משניות עם מסרים משמעותיים מאד לגבים של התלמידים: על השימוש באלים, נזקי הבושת, והמחילה. כדאי לחזור על שלוש המשניות יחד ולדבר עם התלמידים על המסרים.

ניתן לתת לתלמידים משימה לבית להרחבת ולהפנמה של כתיבת סיפור שבו מופיעים חלק מן המסרים שנלמדו בשלושת המשניות הקודמות.